

ДОШКІЛЛЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Світлана НЕРЯНОВА,

начальниця відділу дошкільної освіти,
директорат дошкільної, шкільної,
позашкільної та інклюзивної освіти МОН України

Традиційно на початку нового року ми підбиваємо підсумки попереднього і визначаємо перспективи. Попри те, що минулий рік був надзвичайно складним і для нашої галузі, і для всієї України, ми здобули головне: віру в свою державу, підтримку одне одного, спільну мету — захистити дитинство наших малят і забезпечити для них якісну дошкільну освіту. Про те, чим живе українське дошкільля сьогодні, розповідає очільниця профільного відділу Міністерства освіти і науки.

ПІДСУМКИ 2022 РОКУ

2022 рік був для України дуже складним, сповненим болем, страхом, відчаєм і тривоги. Але він змусив нас переосмислити життєві цінності, згуртував, навчив бути сильними, витривалими, приймати відповідальні рішення в нестандартних ситуаціях.

Дошкільна освіта України під час війни опинилася в надзвичайно непростих і несприятливих умовах. З 24 лютого 2022 року всі українські дитсадки перестали приймати дітей. Ми не знали, як діяти, що з нами буде, і намагалися вберегти життя дітей та рідних під час масованих атак ворога.

Але вже через декілька днів після початку війни працівники ЗДО, які перебували в більш безпечних умовах, почали **приймати у своїх закладах переселенців** з окупованих ворогом територій, надавали їм психологічну допомогу, організували дозвілля дітей, готували їжу, прали білизну, плели сітки для фронту та виконували інші важливі завдання.

А з початку квітня запрацювали перші **чергові групи для дітей дошкільного віку**. Працівники цих закладів, нашвидкуруч облаштувавши укриття, змогли зосередитись на головному — збереженні, зміцненні та відновленні фізичного, психічного і духовного здоров'я дітей, а також, звісно, на забезпеченні безперервного їх розвитку.

Дитячі садки першими серед освітніх закладів України почали працювати в очному форматі. Велика шана і подяка всім працівникам дошкільних закладів, які в умовах війни не здалися і сьогодні продовжують працювати на нашому освітянському фронті!

З моменту введення в Україні воєнного стану Міністерство освіти і науки постійно здійснює нормативне регулювання, надає роз'яснення і рекомендації для коригування діяльності закладів дошкільної освіти та їх працівників.

Серед найактуальніших питань: зарахування до закладів дошкільної освіти дітей із числа внутрішньо переміщених осіб; організація освітньої діяльності, заходів із захисту вихованців; план дій персоналу ЗДО в надзвичайних ситуаціях; просвітницька робота з учасниками освітнього процесу з питань уникнення ураження мінами, вибухонебезпечними предметами та ознайомлення їх із правилами поведінки в надзвичайних ситуаціях; збереження мережі та ін.

Не залишилися без уваги і **діти з особливими освітніми потребами** (далі — діти з ООП), адже вони належать до найуразливішої категорії вихованців ЗДО. В умовах воєнного стану важливо забезпечити продовження здобуття такими дітьми дошкільної освіти в місцях їх тимчасового перебування і максимальне збереження кадрового потенціалу педагогічних працівників,

створення безпечного освітнього середовища та надання якісних психолого-педагогічних послуг.

Станом на сьогодні в ЗДО України функціонує 4,5 тис. інклюзивних груп, у яких здобувають дошкільну освіту та отримують корекційно-розвивальні послуги понад 7,6 тис. дітей з ООП.

Під час дії в Україні воєнного стану батьки дітей, що потребують психолого-педагогічних і корекційно-розвивальних послуг (занять), можуть звернутися до найближчого інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ) за місцем постійного або тимчасового проживання дитини та отримати відповідні послуги.

23 вересня 2022 року в онлайн-форматі було проведено Всеукраїнський день дошкілля. У підготовлених матеріалах було показано ті непрості виклики, з якими стикається дошкільна галузь в умовах війни.

Попри всі труднощі сьогодення, упродовж року проведено 72 заходи (конференції, семінари, вебінари) з питань розвитку дошкільної освіти та діяльності ЗДО. Понад 115 тис. їх учасників пройшли безкоштовне навчання та отримали сертифікати про підвищення кваліфікації.

Розроблено та затверджено наказами МОН Типові програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників за професійним стандартом вихователя та керівника (директора) закладу дошкільної освіти.

Відповідно до Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту) **оновлено 5 освітніх програм, 3 навчально-методичні комплекти, 12 навчально-методичних посібників.**

Було проведено **польове дослідження з оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти за методикою ECERS-3** і наказом Міністерства затверджено звіт за результатами його основного етапу.

**Не здаваймося, усміхаймося,
З усім світом об'єднаймося!**

(Надіслала Наталія Хоменко,
ЗДО № 12, м. Умань, Черкаська обл.)

Корисну інформацію з питань дошкільної освіти педагоги та батьки можуть переглядати на сайтах МОН, місцевих управлінь освітою, закладів дошкільної освіти.

На сайті Міністерства освіти і науки у вільному доступі розміщено матеріали, за допомогою яких педагоги можуть підготуватися до роботи, організувати освітній процес у нових умовах.

Зокрема, за сприяння МОН ЮНІСЕФ підтримує **онлайн-платформу "НУМО"** з відеозаняттями для дітей від 3 до 6 років, корисними порадами від фахівців з надання першої психологічної допомоги людям, що пережили кризові події; рекомендації від експертів ЮНІСЕФ "Як підтримати дітей у стресових ситуаціях"; інформаційний комікс для дітей "Поради від захисника України".

Корисні посилання й змістовні матеріали для педагогів та батьків (відеозаняття, поради фахівців, зокрема психологів, літературні твори, цікаві руханки тощо) систематизовано на сайті МОН у **рубриці "Сучасне дошкілля під крилами захисту"**, зокрема там є і публікації журналу "Дошкільне виховання".

Матеріали для педагогів та батьків дошкільників на сайті МОН постійно оновлюються і поповнюються.

ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ СЬОГОДЕННЯ

Діяльність закладів дошкільної освіти в умовах воєнного стану в Україні спрямована на організацію змістовної різноманітної діяльності дітей та забезпечення психолого-педагогічної підтримки для всіх учасників освітнього процесу. Тому надзвичайно важливо гнучко підходити до організації роботи ЗДО та налаштовувати освітній процес так, щоб він був комфортним для дітей та педагогів.

Міністерство й місцеві органи управління освітою доклали максимум зусиль для забезпечення функціонування мережі дошкільних закладів та доступу дітей до якісної дошкільної освіти.

Батьки мають можливість обирати, у якій формі їхні діти здобуватимуть дошкільну освіту в умовах війни:

- ♦ відвідувати ЗДО в очному, змішаному чи дистанційному форматі;
- ♦ влаштувати дітей до дитячих садків у місцях тимчасового перебування;
- ♦ підтримувати зв'язки з вихователями та ЗДО, які дитина відвідувала до війни (онлайн-заняття, консультації, рекомендації щодо подальшої освіти дитини);

Офіційний відгін

- ♦ забезпечити дошкільну освіту в сім'ї (з використанням україномовного програмно-методичного забезпечення, різноманітних онлайн-ресурсів);
- ♦ скористатися допомогою фізичних осіб, які мають педагогічну освіту та/або професійну кваліфікацію педагогічного працівника, зокрема тих, які провадять незалежну професійну діяльність.

За оперативною інформацією департаментів освіти обласних військових адміністрацій, **освітній процес нині здійснюють майже 10 тис. ЗДО**, з них:

- ♦ за очною формою освітні послуги надають понад 5 тис.;
- ♦ за дистанційною — майже 3,5 тис.;
- ♦ за змішаною — більше 1,3 тис. закладів.

Серед них понад 6 тис. ЗДО надають освітні послуги 24 тисячам внутрішньо переміщених здобувачів дошкільної освіти.

На превеликий жаль, значна кількість закладів дошкільної освіти зруйновані, пошкоджені або

опинилися на окупованих територіях. Але можна впевнено стверджувати, що дошкільля України живе, розвивається і знаходить нові шляхи для забезпечення дітей якісною освітою!

Величезна вдячність усім, хто підтримує дошкільля України в такий складний час! Упевнена, що окуповані території, а з ними й дитячі садки буде повернено. Усі зруйновані та пошкоджені заклади обов'язково відновимо після Перемоги.

Слава Збройним силам України, які стійко протистоять ворогу у визвольній війні й дають нам можливість працювати з нашими дошкільнятами!

Шановні педагоги, науковці, усі причетні до дошкільної освіти, бажаю, щоб 2023 рік приніс Україні жадану ПЕРЕМОГУ! Нехай у діяльності кожного з вас будуть свої перемоги, а життя подарує щасття, благополуччя, упевненість у завтрашньому дні та любов!

Будьте здорові! Бережіть себе та своїх рідних!

ПЕРЕЛІК ЛИСТІВ МОН

щодо нагальних питань діяльності закладів дошкільної освіти в умовах війни

- ♦ Від 17.03.2022 № 1/3475-22 "Про зарахування до закладів дошкільної освіти дітей з числа внутрішньо переміщених осіб".
- ♦ Від 02.04.2022 № 1/3845-22 "Про методичні рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні", що містять:
 - Методичні рекомендації щодо здійснення освітньої діяльності з питань дошкільної освіти на період дії правового режиму воєнного стану;
 - Рекомендації щодо здійснення заходів захисту вихованців під час освітнього процесу в умовах воєнного стану та надзвичайної ситуації;
 - План дій вихователя закладу дошкільної освіти у випадку надзвичайної ситуації.
- ♦ Від 25.04.2022 № 1/4428-22 "Про методичні рекомендації щодо проведення просвітницької роботи з учасниками освітнього процесу в закладах дошкільної освіти з питань уникнення враження мінами, вибухонебезпечними предметами та ознайомлення з правилами поведіння в надзвичайних ситуаціях".
- ♦ Від 08.06.2022 № 4/1196-22 "Про методичні рекомендації щодо визначення освітніх труднощів та рівнів підтримки у дітей раннього та дошкільного віку".
- ♦ Від 22.06.2022 № 1/6887-22 "Щодо збереження мережі закладів дошкільної освіти та захисту прав їх працівників".
- ♦ Від 22.06.2022 № 1/6894-22 "Про методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти в літній період".
- ♦ Від 27.07.2022 № 1/8504-22 "Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2022/2023 навчальному році".
- ♦ Від 21.10.2022 № 1/12392-22 "Про атестацію та підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти у період воєнного стану".
- ♦ Від 24.10.2022 № 1/12502-22 "Щодо відрахування дітей із закладів дошкільної освіти".
- ♦ Від 20.12.2022 № 1/15511 "Про методичні рекомендації щодо впровадження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти»".
- ♦ Від 03.01.2023 № 1/61-23 "Про методичні рекомендації щодо заповнення та подання звіту про діяльність закладу дошкільної освіти за 2022 рік (форма 85-к) в період воєнного стану". ■

Журнал “ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ”

пункт незламності
українського дошкілля

тут завжди:

необхідна
інформація

зв'язок
з колегами

психологічна
підтримка

натхнення
для творчості

інструменти
для роботи

енергія
для боротьби

Оформіть
ВИГІДНУ ПЕРЕДПЛАТУ
на сайті
dv.in.ua/peredplata

